

SPELVORM NORMENMATRIX

DOELEN

1. Bewustwording van de normen binnen een groep of team.
2. Het bereiken van consensus over de verandering van normen.

RANDVOORWAARDEN

1. De deelnemers vormen met elkaar een groep of team.
2. Aantal deelnemers: 3 - 8.
3. Nodig: de kaarten 'normen' en de Normenmatrix.
4. Speelduur: 45 - 90 min.

WERKWIJZE

1. Leg de kaarten open op tafel.
2. Neem de Normenmatrix.
3. Pak allemaal een kaart met een norm die u belangrijk of interessant vindt voor deze groep. Vertel om de beurt aan de anderen wat uw uitleg van de norm is en in welk vakje deze norm volgens u thuishoort, uitgaande van de manier waarop jullie als team of groep werken of met elkaar omgaan. Het gaat dus over de manier waarop u een bepaalde norm ervaart, los van hoe 'de groep' deze ervaart. Geef een toelichting aan de hand van een concreet voorbeeld. De anderen geven aan of ze het al dan niet eens zijn met uw keuze. Leg de kaart in het vakje van uw keuze neer. De persoon die de kaart heeft gepakt, beslist hierover.

Opmerkingen:

- Leg een norm op de grens tussen vak 1 en vak 2 als deze in de ene situatie wel wordt toegepast en in de andere situatie niet. U kunt een kaart ook op de grens leggen tussen 'gewenst' en 'ongewenst', als dit van toepassing is.
 - Als over een bepaalde norm veel discussie is, noteer deze dan om er later op terug te komen. Bij stap 5 is er meer tijd om op deze norm in te gaan.
 - Benadruk dat het gaat over normen binnen het eigen team en dus niet over het omgaan met klanten of collega's van andere afdelingen binnen de organisatie.
4. Herhaal stap 3 totdat alle relevante normen zijn besproken.
 5. Bespreek het resultaat met elkaar. Enkele vragen daarbij kunnen zijn:
 - a. Wat valt u op aan het geheel? Ziet u er een rode draad in? Zo ja, welke?
 - b. Zijn er normen die erg overheersen? Zo ja, welke?
 - c. Zijn er normen die heel verborgen waren en waar nog niet eerder over is gesproken? Zo ja, welke? Wat is het effect van het bespreken ervan?
 - d. Zijn er normen die worden toegepast en die elkaar beïnvloeden? Zo ja, welke? Hoe beïnvloeden ze elkaar?

- e. Zijn er normen die met elkaar in tegenspraak zijn, uitgaande van het vak waarin ze liggen? Zo ja, welke? Bespreek deze met elkaar en zoek een oplossing.
- f. Zijn er normen waarvan u mag afwijken? Zo ja, welke?
- g. Zijn er kaarten die in vak 2 liggen en waarvan jullie graag zouden willen dat deze in vak 1 terecht komen? Zo ja, om welke normen gaat het dan? Onderzoek per norm hoe het komt dat deze in vak 2 ligt en wat jullie zouden moeten doen om deze in vak 1 te krijgen.
- h. Zijn er kaarten die in vak 3 liggen en waarvan jullie graag zouden willen dat deze in vak 4 terecht komen? Zo ja, om welke normen gaat het dan? Onderzoek per norm hoe het komt dat deze in vak 3 ligt en wat jullie zouden moeten doen om deze in vak 4 te krijgen.
- i. Zijn er normen die veranderd moeten worden en die beïnvloed worden door bestaande en te behouden normen? Zo ja, welke? Dit kan leiden tot een dilemma.
- j. Geef aan wat het effect op u is van de voorgestelde veranderingen onder **g** en **h**.

TOELICHTING

1. Als u vermoedt dat persoonlijke belemmeringen van teamleden een belangrijk obstakel vormen bij het veranderen van de groepsnormen, speel dan spelvorm 20 uit de Handleiding Waarden- en Normenspel.
2. Als de groep groter is dan 8 personen, werk dan in subgroepen. Wissel na stap 5 de resultaten van de subgroepen uit.
3. Soms is één groepsnorm die niet in het juiste vak ligt, al voldoende om het team niet goed te laten functioneren.
4. Het bespreken van de voor- en nadelen van enkele belangrijke groepsnormen kan heel zinvol zijn.
5. De essentie van hetgeen er in een groep speelt, komt vrijwel altijd boven tafel bij het spelen van deze spelvorm. Als er onderhuidse spanningen in een team zijn en deze komen aan de oppervlakte, dan heeft u vaak meer tijd nodig voor deze spelvorm.